

Διαχείριση τοπίου •
στα όρια
παραποτάμιων οικισμών

το παράδειγμα του Γρεβενίτη ποταμού

UBU plan architects

επισύνανση

Ως διαχείριση του τοπίου τοποθετείται η εργασία **ταυτοποίησης** ορθότερης αντιληπτικής σχέσης των **δύο μερών**

- ανθρωπογενείς πρακτικές
- το περιβάλλον που τις περιλαμβάνει

Το αντιληπτό ενυπάρχει (ως εικόνα και λόγος) στο ποτάμιο τοπίο, όχι μόνο το σύγχρονο αλλά και στη διηνεκή του υπόσταση και περιλαμβάνει φυσικά στα συστατικά του μέρη όλα τα χαρακτηριστικά του τοπίου που το χαρακτηρίζουν

Το κατασκευασμένο τοπίο είναι αυτό που θα αντικασταθεί όπου ως άλλος Πενθέας, εγκαθίσταται κυρίως στα περίχωρα των προαστίων προβάλλοντας την αλλοιωμένη του εικόνα ως “δέλεαρ” του εικονικού, ψηφιακού περιβάλλοντος.

- Η άναρχη δόμηση, οι αποκλεισμοί
- Παρακάμψεις ρεμάτων, ρευμάτων, κυκλοφορίας οχημάτων
- Εγκαταστάσεις σε ρήξη με το τοπίο των υγρογραμμών
- Δημιουργώντας ως πάρκα δεντροφυτεμένες πλατείες στάθμευσης οχημάτων, διαρρηγνύοντας το ανάγλυφο του εδάφους των όχθεων

...η φυσική τάση των τόπων να ρέπουν στη δυνατόν χαμηλότερη δυναμική ενέργειακή κατάσταση

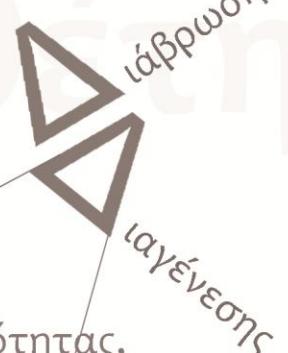
Doxiadis
TURA

Η εξαφάνιση του τοπίου αναβιώνει τροφοδοτώντας από τα συστήματα των υγρογραμμών

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

- Η ασυμμετρία, η πολυπλοκότητα, η έλλειψη κανονικότητας, το απρόβλεπτο, τα ακατέργαστα υλικά, η ορατότητα, οι αξίες της αφής
όλα γίνονται κομμάτι αυτής της καινούργιας αισθητικής (του αντιληπτού)
- Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να παρατηρήσουμε τα **ασαφή όρια**, τα σημεία των διαφορετικών επιμέρους καταστάσεων, εστιάζοντας στις **αντιθέσεις** και όχι στην **ομο-γενοποίηση**: "αυτά τα κριτήρια βασίζονται τόσο στη **λογική** όσο στις **αισθήσεις** και την **παρατήρηση**"
- Το βλέμμα ενσωματώνει το ποτάμιο τοπίο, η **υποκειμενική έκφραση** είναι αποδεκτή, η παραδοσιακή διάκριση ανάμεσα στο φυσικό και το τεχνητό **συγχέεται**

Μία χαρακτηριστική εικόνα αυτής της ετερογένειας και της διάχυσης
έχει κανείς αν παρατηρήσει το έδαφος από ψηλά
(zenith view)

Η επιστροφή του “φυσικού”

Ως η εξελιγμένη δομή υπέρθεσης αρχών της μοριακής βιολογίας των οικοσυστημάτων (Οικολογία τοπίου)

Θχι σημαίνοντας την επιστροφή σε περιόδους ρομαντισμού, αλλά τη συμμετοχή και την **παρατήρηση** του ανθρώπου στις διαδικασίες εξέλιξης του **δυναμικού τοπίου** των υγρογραμμών

παραγωγή - κατανάλωση - αποσύνθεση

Τα ποτάμια συστήματα επιτελούν και αυτοοργανώνουν τέτοιες διαδικασίες σε καθεστώς ισόρροπίας

Ροές υλικών / Μορφές ενέργειας

Από την ανάδυση έως την βύθισή τους στα ποτάμια συστήματα, με πρόγραμμα ελέγχου των μεταβολών τους

Αειωρήσεις

Η διάδραση των δύο μερών αιτίας - αιτιατού

Ως εξυγίανση των παραποτάμιων οικοσυστημάτων δεν ταυτοποιείται η δράση ανάκαμψης των δυσμενών συνεπειών του τοπίου

• αλλά η άρση των αιτιών που τις προκαλούν

ώστε να κατορθώσει τη διείσδυση στην **πανοπτική Θεώρηση** της Εικόνας του τοπίου | των ποταμών

σύγχρονα αντιληπτικά | εργαλεία

Η συστηματική προσέγγιση στην ανάλυση του τοπίου

- Οικοδομεί συνδέσμους δημιουργικού διαλόγου και **ενοποίησης**
- Απαλλαγμένη από σκοπιμότητες και οδηγούς χειρισμών (manuals) οδηγεί το σχεδιασμό υποδεικνύοντας ολιστικές λύσεις

Η αναδίπλωση ως **απεικόνιση** επεξεργασίας των υγρογραμμών

- Αντιληπτικός **διαχωρισμός** και επεξεργασία των όχθεων
- Ενοποίηση δικτύων του κοίλου τμήματος, ευεργετικά ως προς την **έσω δικτύωση** του αστικού τοπίου

Η σύνθεση των οποίων κατά το ανάπτυγμα θα αποκαλύψει συνδέσεις και εκχωρήσεις των υποδομών στο ευρύτερο φυσικό τοπίο

αναλύσεις

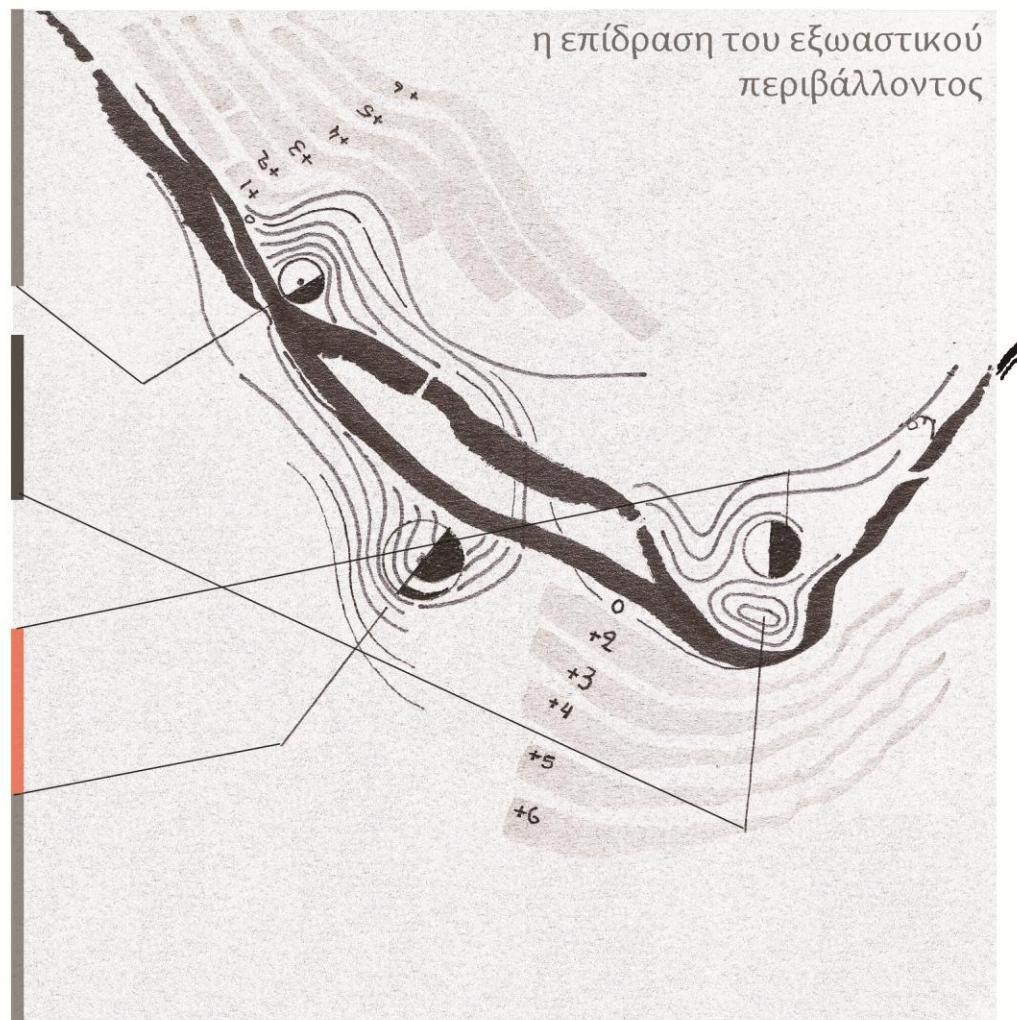
Η επίδραση του **αναγλύφου** στο εξωαστικό περιβάλλον, στα **όρια** των ποταμών

- Οι παραποτάμιοι οικισμοί κλιτέων εδαφών δημιουργούν καλύτερες σχέσεις με το τοπίο
- Αδρανείς ημιαυτόνομοι χώροι οι πυρήνες του εξωαστικού περιβάλλοντος

Η επίδραση των πόλεων στα προάστια
έχει **κατεύθυνση**

Η επαναφορά της μνήμης του τοπίου
προκύπτει καταργώντας τα όρια
στις ασυνέχειες

αναλύσεις

προσέγγιση

α

Οι προσεγγίσεις των σχεδίων εφαρμογής ακολουθούν δύο γενικούς τύπους

β

Αμεσης βελτιωτικής δράσης

Διαμόρφωσης συνθηκών (scenario) του ποτάμιου συστήματος,
ώστε να ενεργοποιηθούν οι μηχανισμοί ανάκαμψης

έργα αποκατάστασης υγρογραμμών

έργα ανάπτυξης οικοτονικού matrix

έργα ανάπτυξης προγραμμάτων
επιστημονικής έρευνας

έργα εικαστικής αποτύπωσης στο τοπίο

Ο ποταμός **Wandse**, στη Γερμανία, όπου φαίνεται η παλαιότερή του ευθυγράμμιση από μηχανικούς. Επιτα αναδιαμορφώθηκε στην αρχική του κατάσταση το 1980.
(Φωτογραφικό αρχείο από τους, Freie και Hansestadt Hamburg)

αειφορία

Η ιδέα της **αειφόρου** ανάπτυξης των ετεροτοπίων που προβάλονται ως μέτωπα στο περιαστικό περιβάλλον των υγρογραμμών αντιμετωπίζονται

με **δύο** τρόπους επίλυσης

(William Morrish, Cathrine Brown)

Πανεπιστήμιο Μινεσότα

α

εκτόνωση τοπίου με διαμορφωμένες ζώνες (ενδιάμεσοι, μεταβατικοί τόποι, μικροτοπία)

β

ενοποίηση, ενσωμάτωση, ολοκλήρωση δομής, προβοκάροντας το μεταμοντέρνο περιαστικό περιβάλλον, διεισδύοντας στις δομές του.

(fuse nature and the city)

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΟΤΑΜΟΙ ΤΟΥ ΧΘΕΣ; ΥΠΟΓΕΙΩΣ

Whyte 1970: 362

Η πόλις απέκτησε κηπουπόλεις προαστίων κα τώρα ευρύτερες δομές συπλέκονται σε μορφές

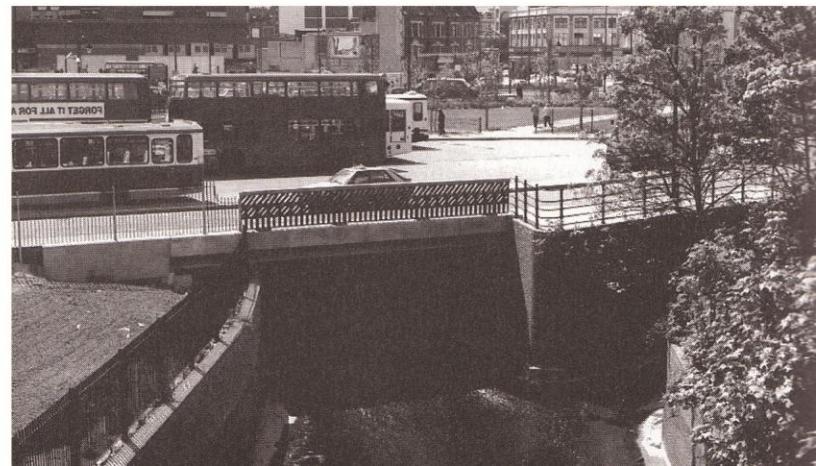
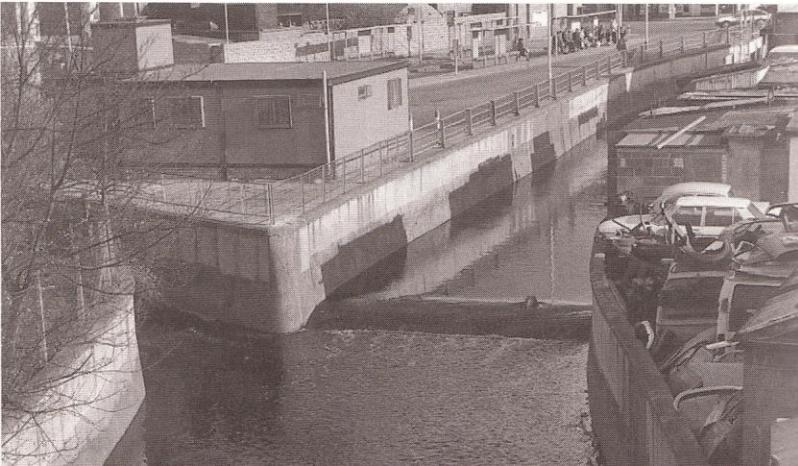
αυτές ενώθηκαν μέσω των πολεοδομικών χωροδικτυωμάτων

σύγχρονοι αστικοί οχετοί

● Η αποδάσωση

χάνεται ο πυρήνας τροφοδότης, ακυρώνεται η συνέχεια των υγρογραμμών

Η συμβολή δύο “αναβάθμισμάνων” ποταμών στο Νότιο Λονδίνο αποτυπωμένο στην αριστερή φωτογραφία το 1986 και στη δεξιά έπιτα από περαιτέρω αναβάθμιση...
Προφανώς πρόκειται για διαρκή υποβάθμισή του.

Η δράση του διηθούμενου και ρέοντος νερού

- Τα εδαφικά υποστρώματα εμπλουτίζονται με το απαραίτητο ποσό του νερού
- Ανανέωση του υποστρώματος εκείνου του εδάφους πάνω στο οποίο κυλά το νερό σε ρέματα και ποταμούς
- Η ποιότητα του νερού βελτιώνεται και οι αρνητικές τιμές ρύπανσης των δικτύων αποχέτευσεις περιορίζονται

«Και ἐδειξε μοι ποταμόν ὄδατος ζωῆς λαμπρόν **ως** κρύσταλλον, εκπορευόμενον εκ του θρόνου του Θεού και του αρνίου».

Αποκάλυψη 22:1

αντιπλημμυρική διαχείριση
διαχείριση της λεκάνης απορροής
ανάπτυξη διηθητικών μέσων
πορρώδες αποστραγγιστικό υπόστρωμα
φυσικές παρόχθιες αναπλάσεις
φυσική εξέλιξη το ρου

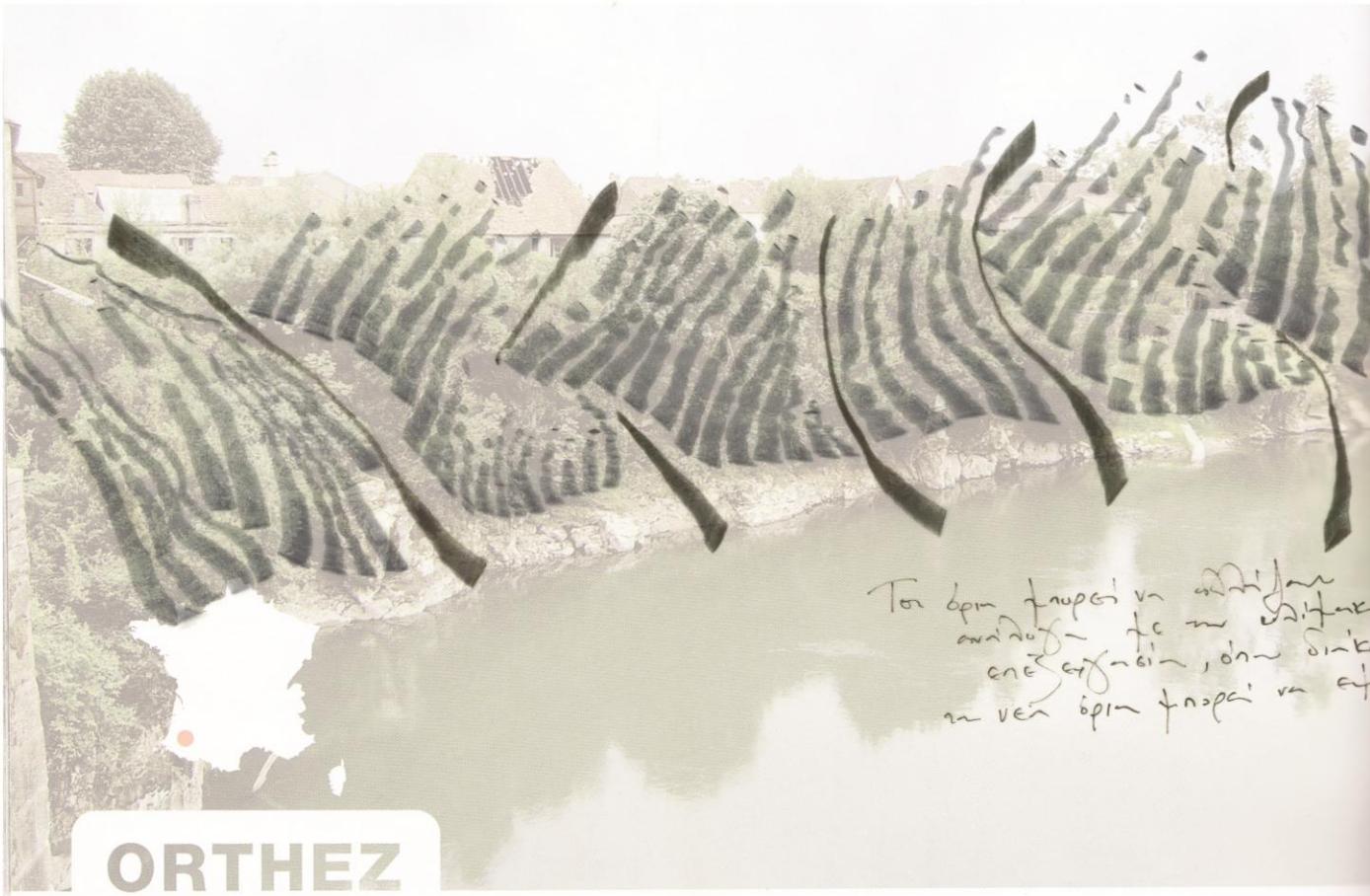
GRENOBLE

GRENOBLE

ORTHEZ

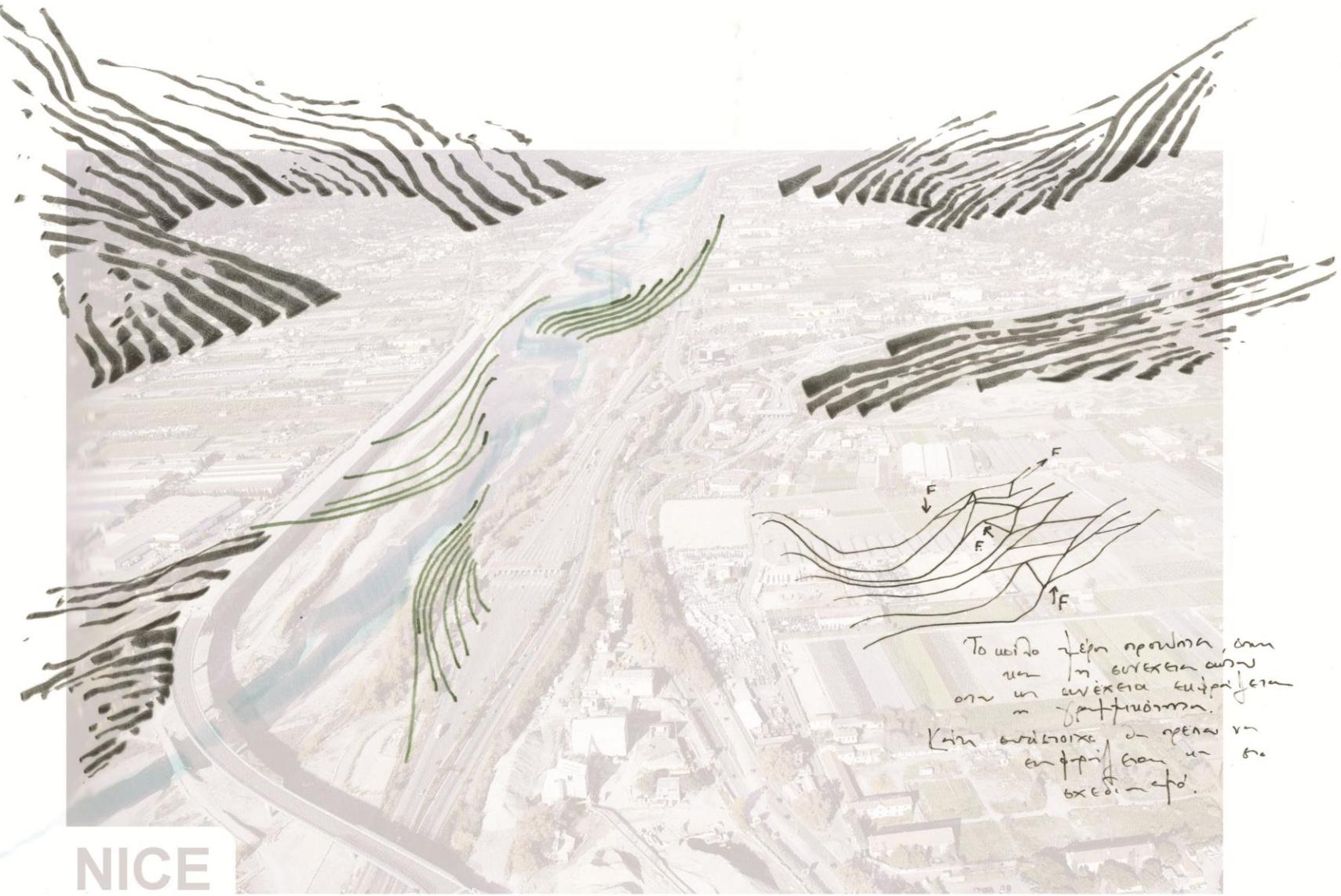

Tot open fruiken van dit jaar
wordt nog te weinig drinken
en eten, dan drinken
we van open fruiken van vorig jaar.

ORTHEZ

NICE

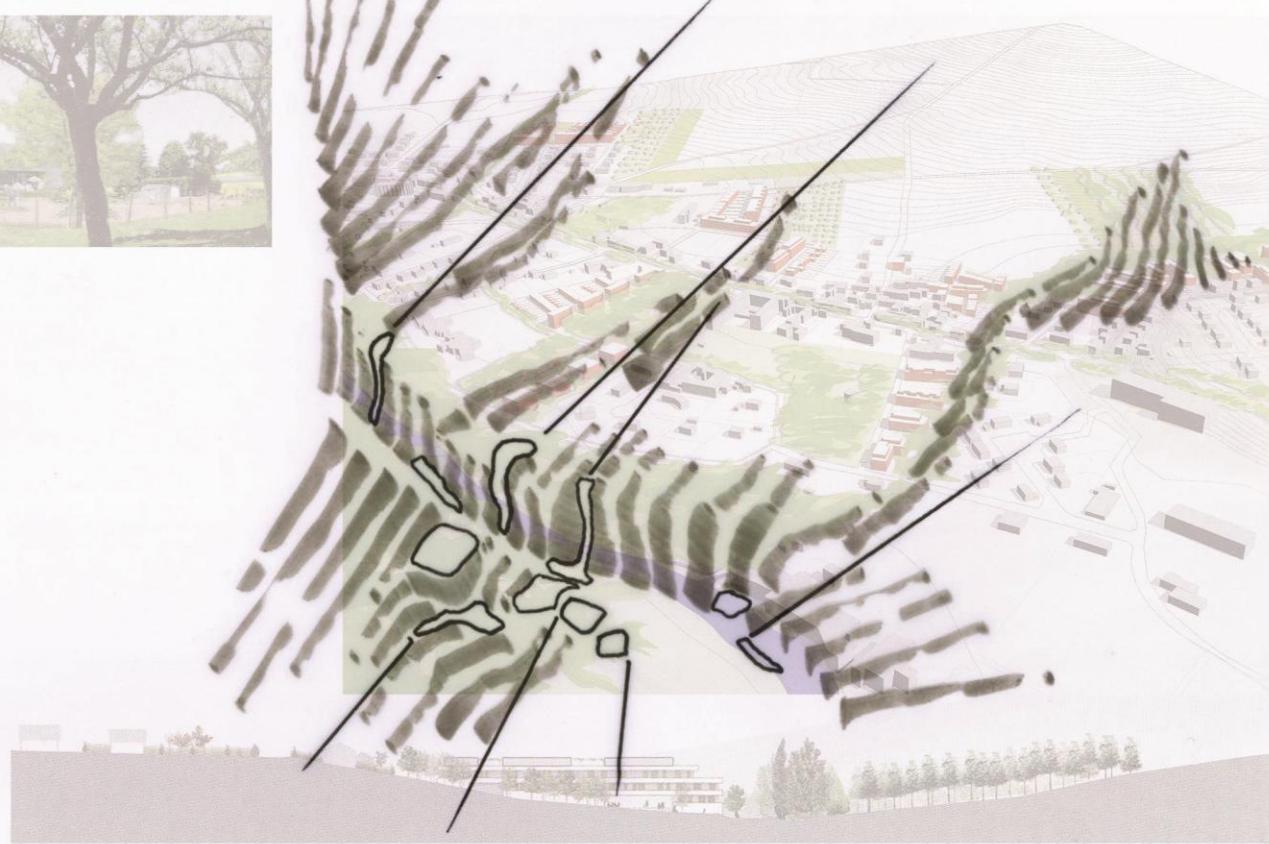

NICE

To wind fegen ansonsten, dann
wird im Gegenstrom durch
die im Gegenstrom aufgewirbelten
Windsturzflammen.

Kein Anwinden an einem von
einem Windstrom aus der
Gegenrichtung auf.

Geneve

Geneve

Geneve

Geneve

Kyoto

Kyoto

Kyoto

© Kanpai-Japan.com

Kyoto

Kyoto

Kyoto

Kyoto

© Kanpai-Japan.com

Seoul

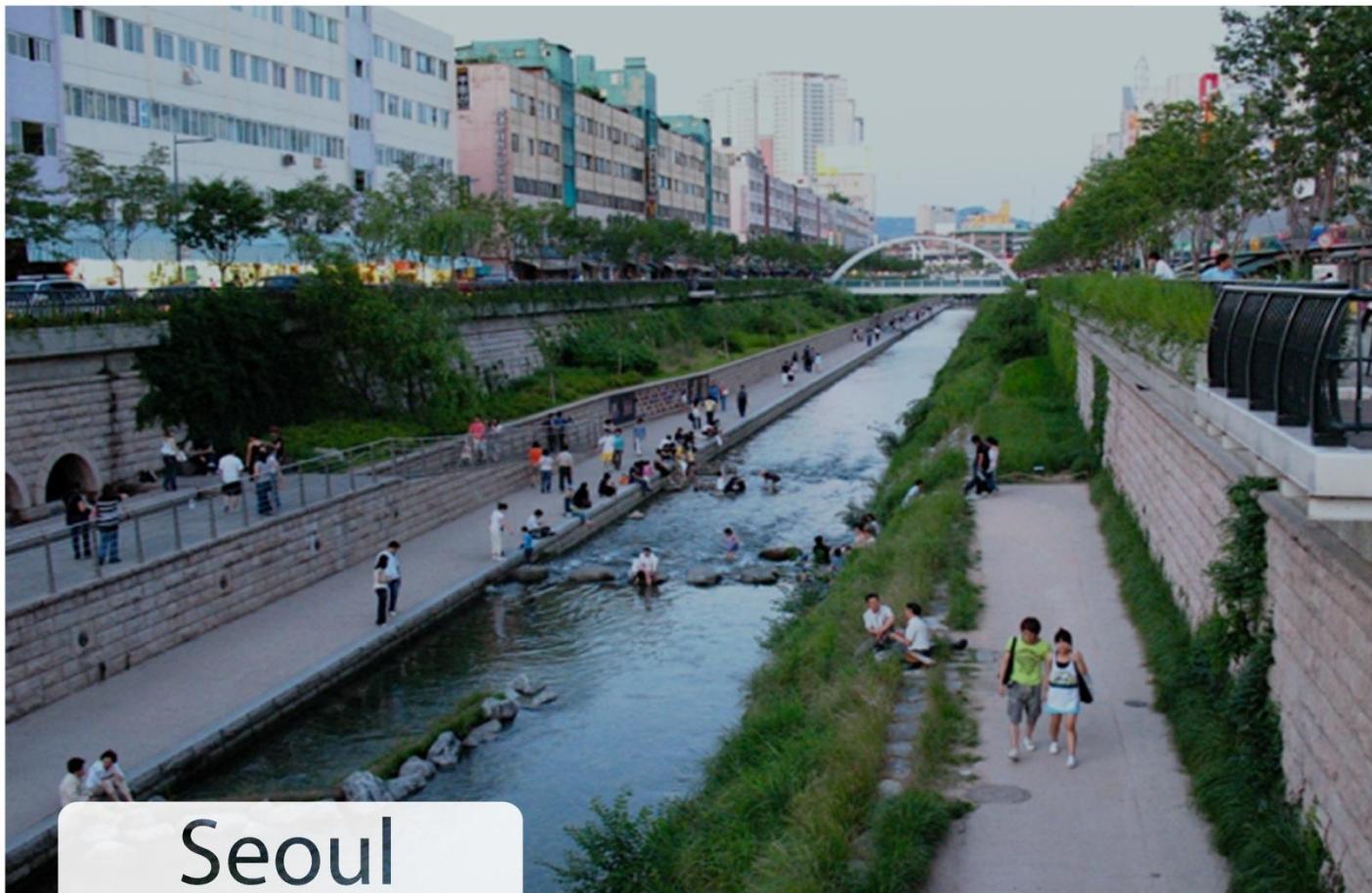
Seoul

Seoul

Seoul

Seoul

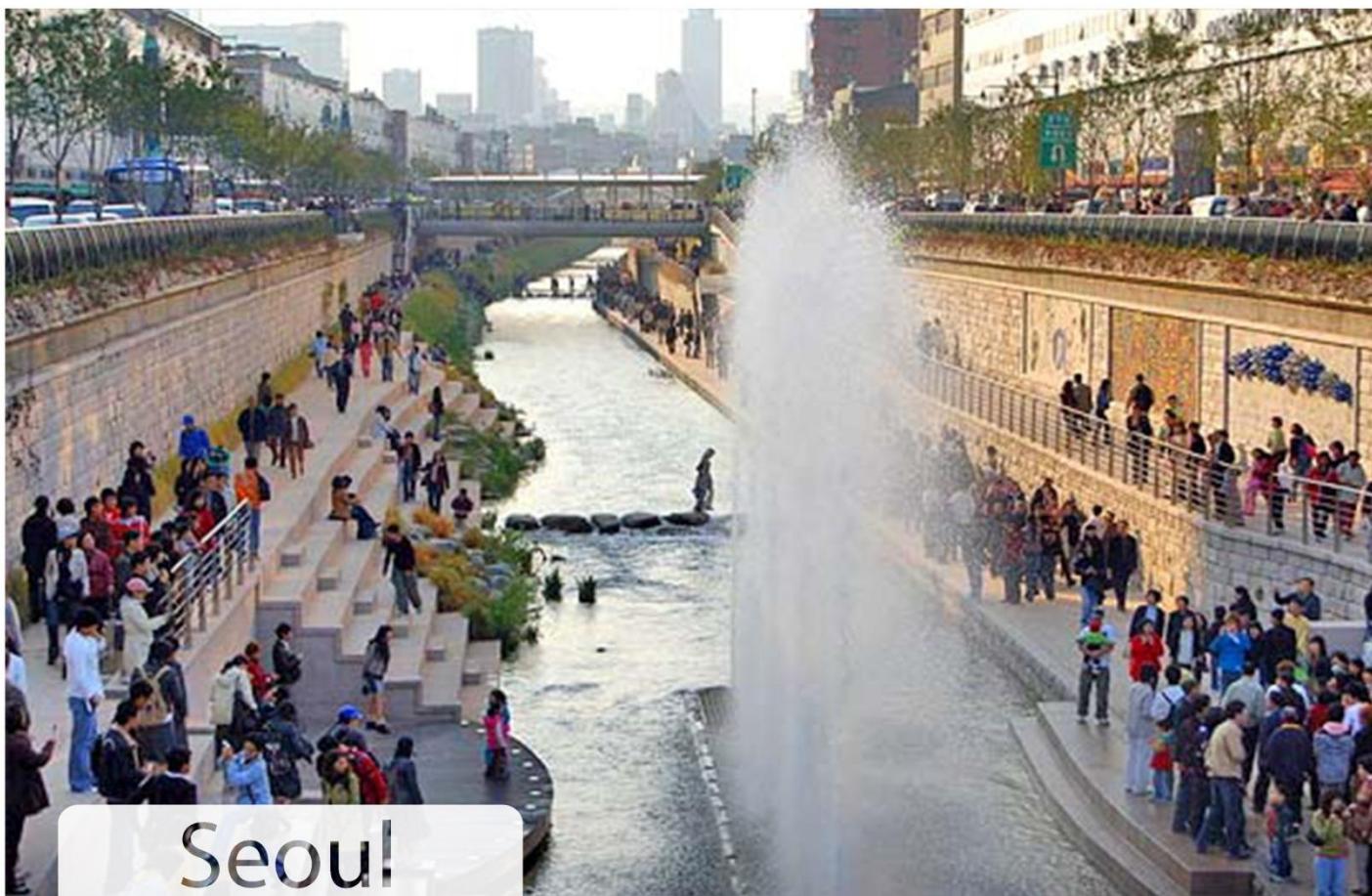
Seoul

Seoul

Seoul

Seoul

Seoul

© KD to Kimchi

Seoul

Seoul

Seoul

AREA_15

AREA_15

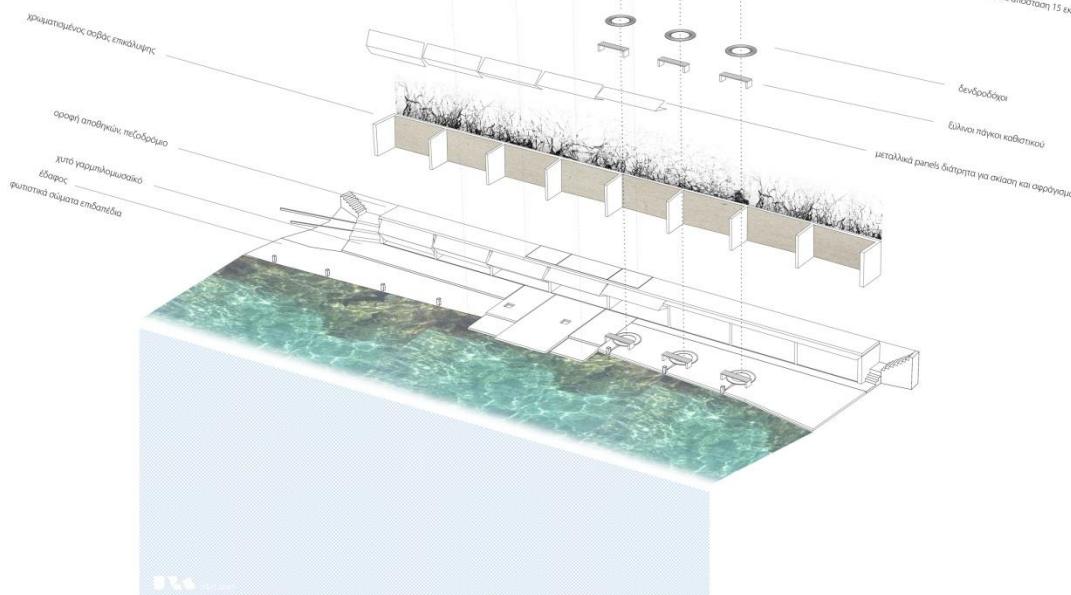
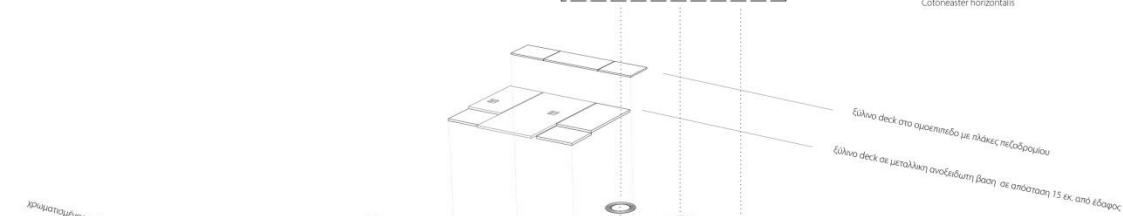
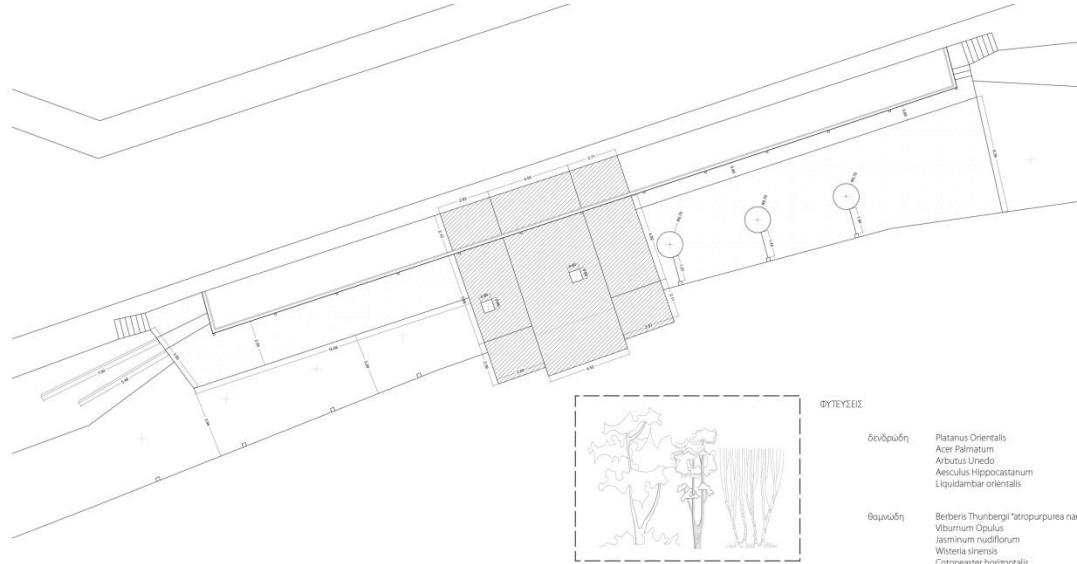

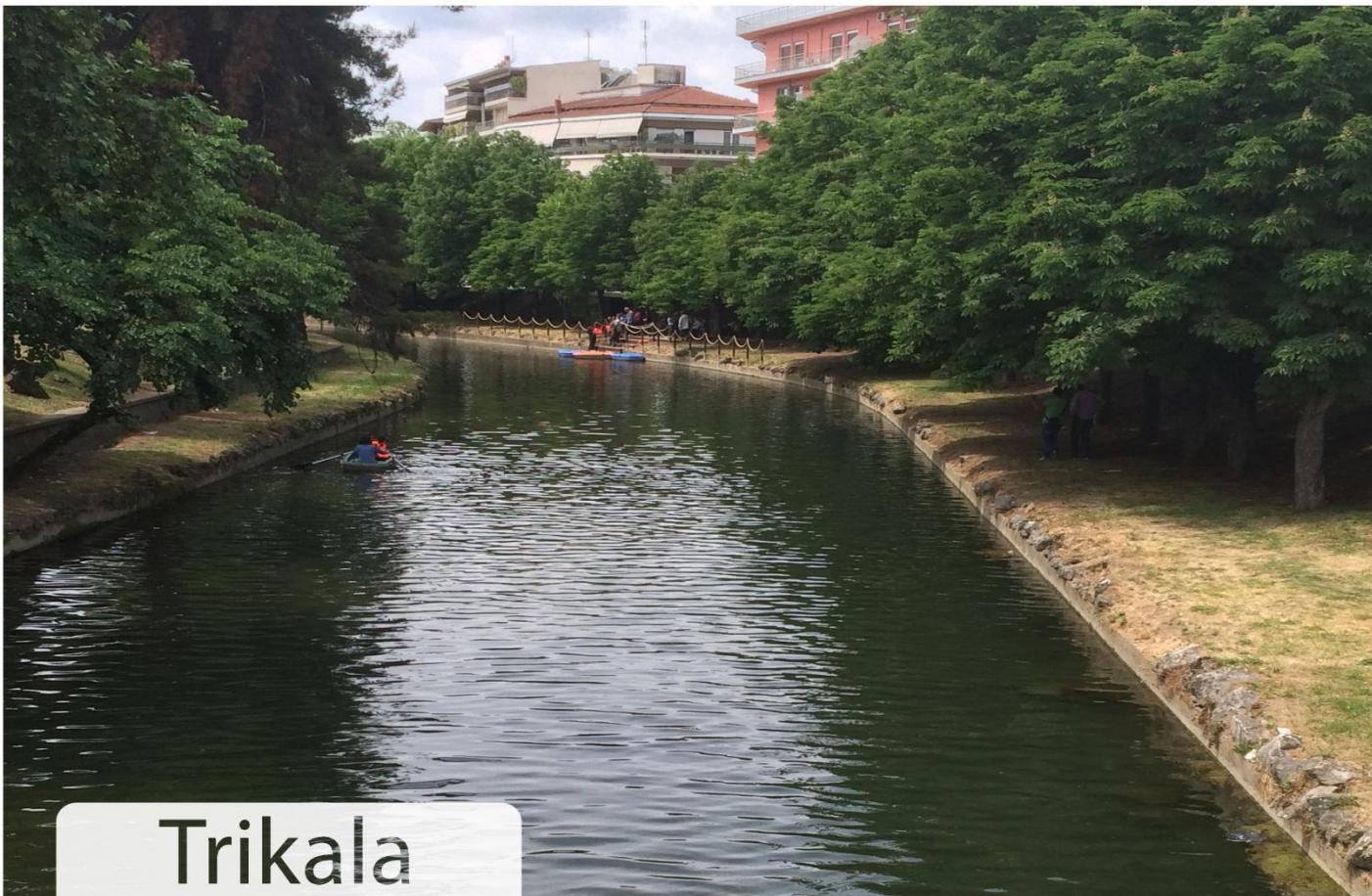

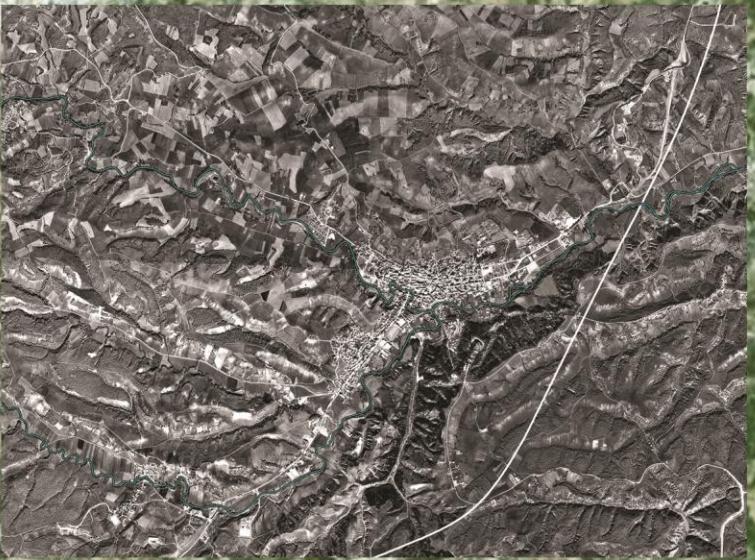

Trikala

Trikala

0 0,2 0,5 1

5 $\chi\lambda\mu$

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΤΟΥ ΓΡΕΒΕΝΙΤΗ ΠΟΤΑΜΟΥ

Τοπικό οδικό δίκτυο

Εγνατία οδός

Αστικός ιστός

Κοιλαδογέφυρα Εγνατίας οδού

Βόρειες εκθέσεις, φαινότυπος τοπίου

Η ορεινή και ημιορεινή διαμόρφωση της περιοχής του συμπλέγματος και το έντονο υδρογραφικό σύστημα με κορυφές, κορυφογραμμές και κατά θέσεις βαθείες χαραδρώσεις έχουν σαν αποτέλεσμα την αισθητική μεταβολή του κλιματεδαφικού περιβάλλοντος από θέση σε θέση.

Ετσι στις Βόρειες εκθέσεις η υγρασία του αέρα και του εδάφους ταΐρνει τη μεγαλύτερη τιμή για να μειωθεί προσδευτικά στις ΒΑ, ΒΔ, Α και Δεκθέσεις και νάρθη τη μικρότερη τιμή στις Νότιες εκθέσεις. Επίσης στις ίδιες εκθέσεις παραπρέπεται μεγαλύτερη υγρασία στις μισγάγγειες, που μειώνονται προς τις ράχες και κορυφές.

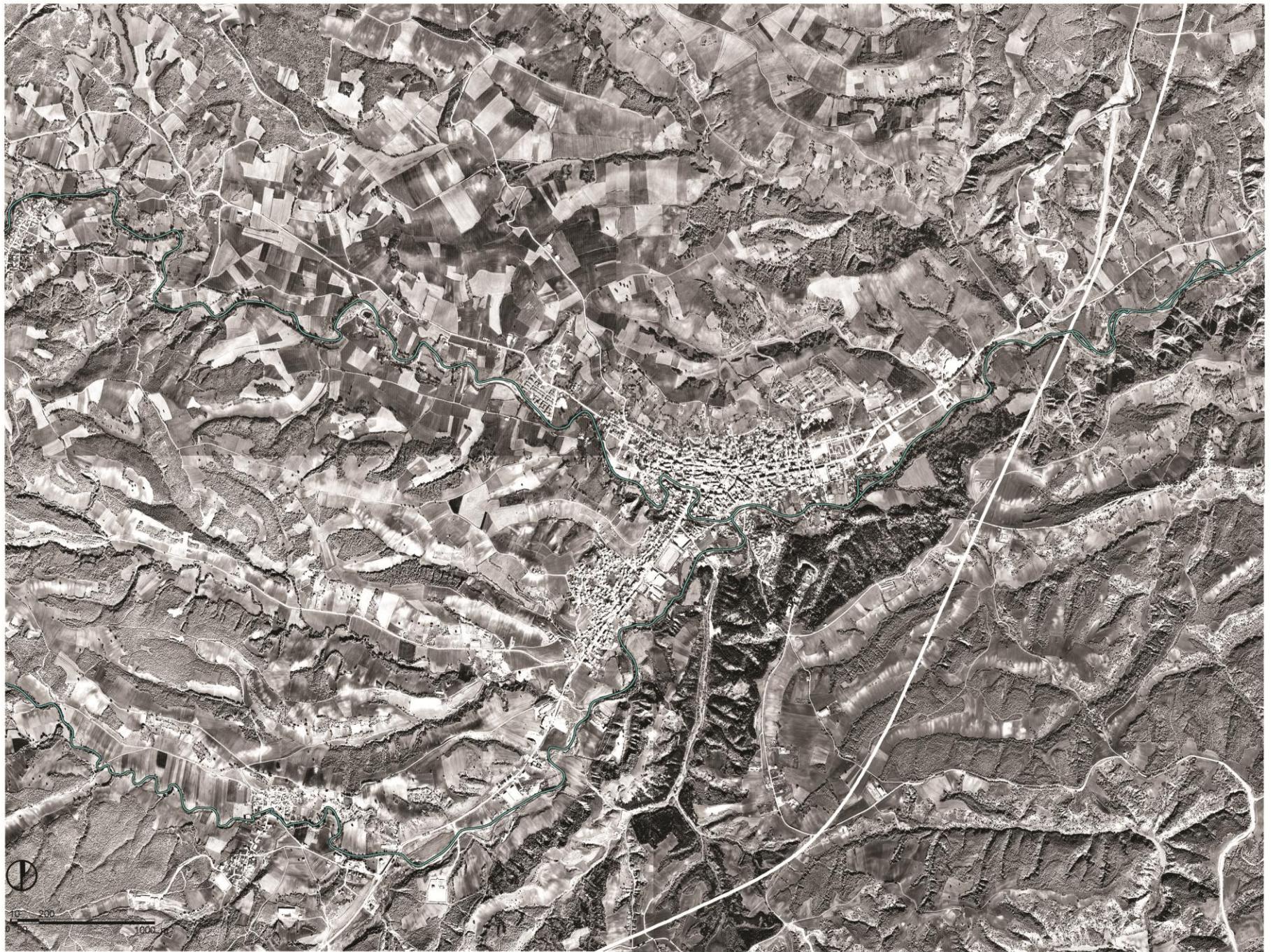
Ομοια αλλά κατά αντίθετη φορά (από Ν προς Β) μεταβάλλεται και η θερμοκρασία του αέρα και του εδάφους, με τη μέγιστη τιμή στις Νότιες εκθέσεις και ελάχιστη στις Βόρειες.

Ο σχηματισμός των μικροτόπων σε σχέση με την ποιότητα του εδάφους επηρεάζει την ανάπτυξη του φαινότυπου του τοπίου και συγκεκριμένα τη δασική βλάστηση. Ετσι στην ίδια ποιότητα τόπου στις βόρειες εκθέσεις παίρνει τη μέντητη τιμή και προσδευτικά στις νότιες μειώνεται. Το ίδιο παραπρέπεται από τις μισγάγγειες στις ράχες και τις κορυφές.

Τα καλύτερα κλιματεδαφικά περιβάλλοντα για την ανάπτυξη της δασικής βλάστησης παρατηρούνται στις βόρειες εκθέσεις με μικρές εγκραφές κλίσεις και κατά μήκος των μισγάγγεων και τα λιγότερα ευνοϊκά στις Νότιες εκθέσεις, στις παρυφές και ράχες δύο εκτός του ξηροθεμικού μικροκλίματος έλαβε χώρα διάβρωση και έκπλυση του εδάφους. Τα εδάφη αυτά έχουν σωρρευτεί και πλουτίσει τις μισγάγγειες.

Επομένως βελτιωτικές θα είναι οι παρεμβάσεις των Νότιων εκθέσεων της ευρύτερης περιοχής, κυρίως συνδετικές με αυτές των Βόρειων, περιορίζοντας την περαστέρω διάβρωση και έκπλυση.

Οι ισχυρές δυνάμεις των φυσικών στοιχείων που παραπορούνται στην οδηγεί σε λύσεις αυτοελέγχου των φαινομένων και αποφυγή των εκτακτικών έργων υποδομής.

10° 200

0 50

1000

**ΧΑΡΤΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ - ΕΞΕΛΙΞΗΣ
ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ**

10 200
0 50 1000 m

Αστικός ιστός

Ρέματα και κατάληξη
στο Γρεβενίτη ποταμό

Δασική βλάστηση, συστάδες βλάστησης, δάσελα, μικροτοπία αναψυχής, απολήξεις μισγάγγειων, λιβαδικές εκτάσεις, καλλιέργειες,

- 1 τοπικοί οδοί διαμορφωμένοι με άξονες δενδροστοιχείων
- 2 οπτικό άνοιγμα λιβαδιών εκτάσεων από καλλιέργειες σιτηρών
- 3 συνέχεια στα χαμηλά επίπεδα του δικτύου της δασικής βλάστησης
- 4 όριο δασικής βλάστησης και καλλιέργειών
- 5 οπτική σύνδεση Εγνατίας οδού με τα ανώτερα τμήματα της πόλης
- 6 κυματοειδής ανάπτυξη καλλιέργειών με κατεύθυνση τον αστικό ιστό

- 7 μετακινήσεις ζώων και βοσκοτόπια
- 8 διάτρηση πράσινης ζώνης στα όρια του αστικού ιστού
- 9 όριο δενδροφύτευσης στα πράνη της Εγνατίας οδού
- 10 οριοθέτηση ρεματιάς και εξέλιξη του τοπίου στα ΝΔ
- 11 ανάγνωση του τοπίου κατά μήκος της κοιλαδογέφυρας
- 12 αποκαλύψη του μπρικού υποστρώματος κατά τις εντατικές εργασίες χάραξης νέων οδών, εισροή νέων τοπικών δεδομένων (Input)

**ΧΑΡΤΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ**

10 200
0 50 1000 m

Μικροτοπία - δυνάμεις
και δράσεις του
φυλλότυπου

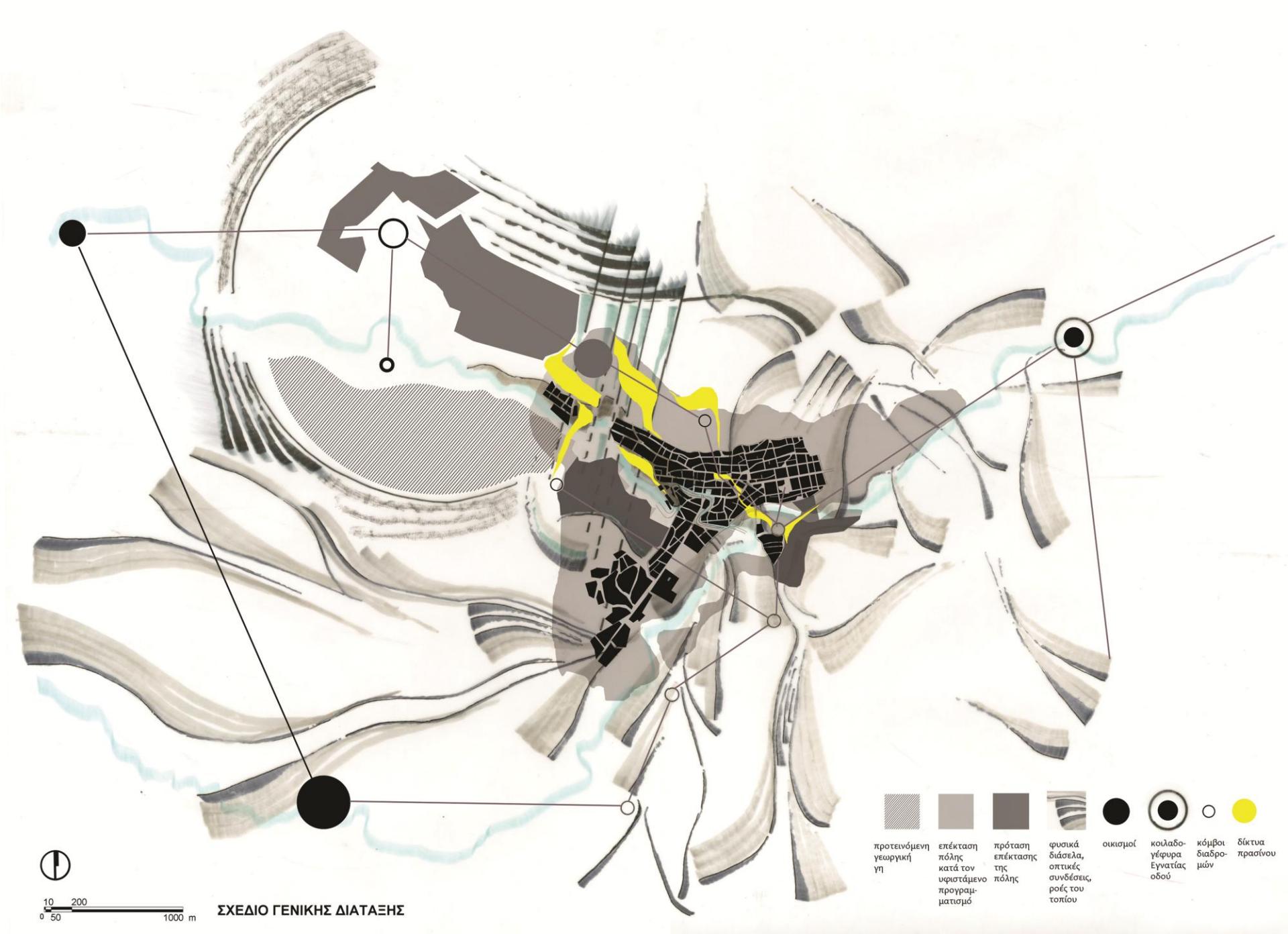
Αστικός ιστός

Ρέματα και κατάληξη
στο γρεβεντή ποταμό

Σύμπλεγματα τύπων
βλάστησης

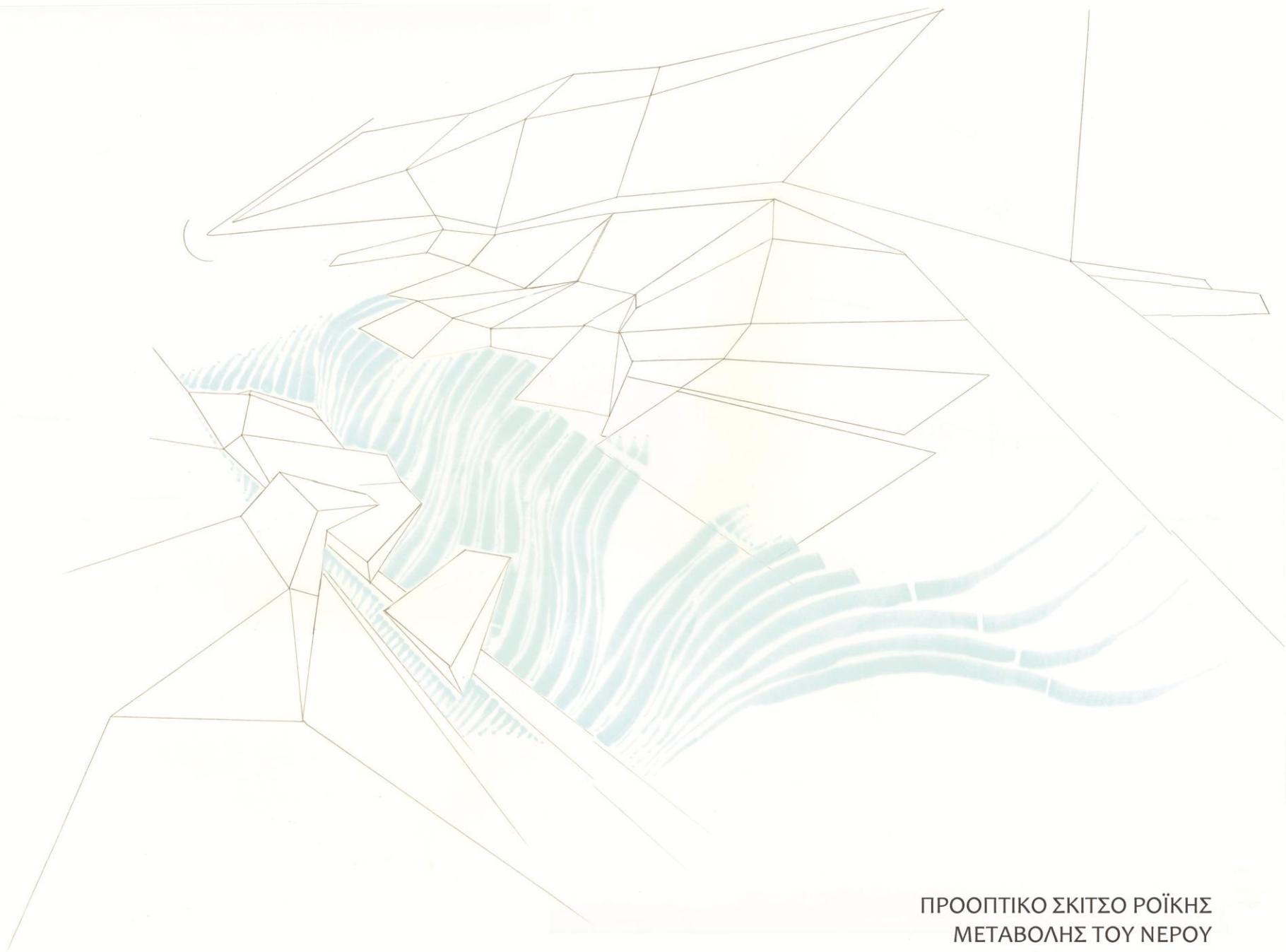

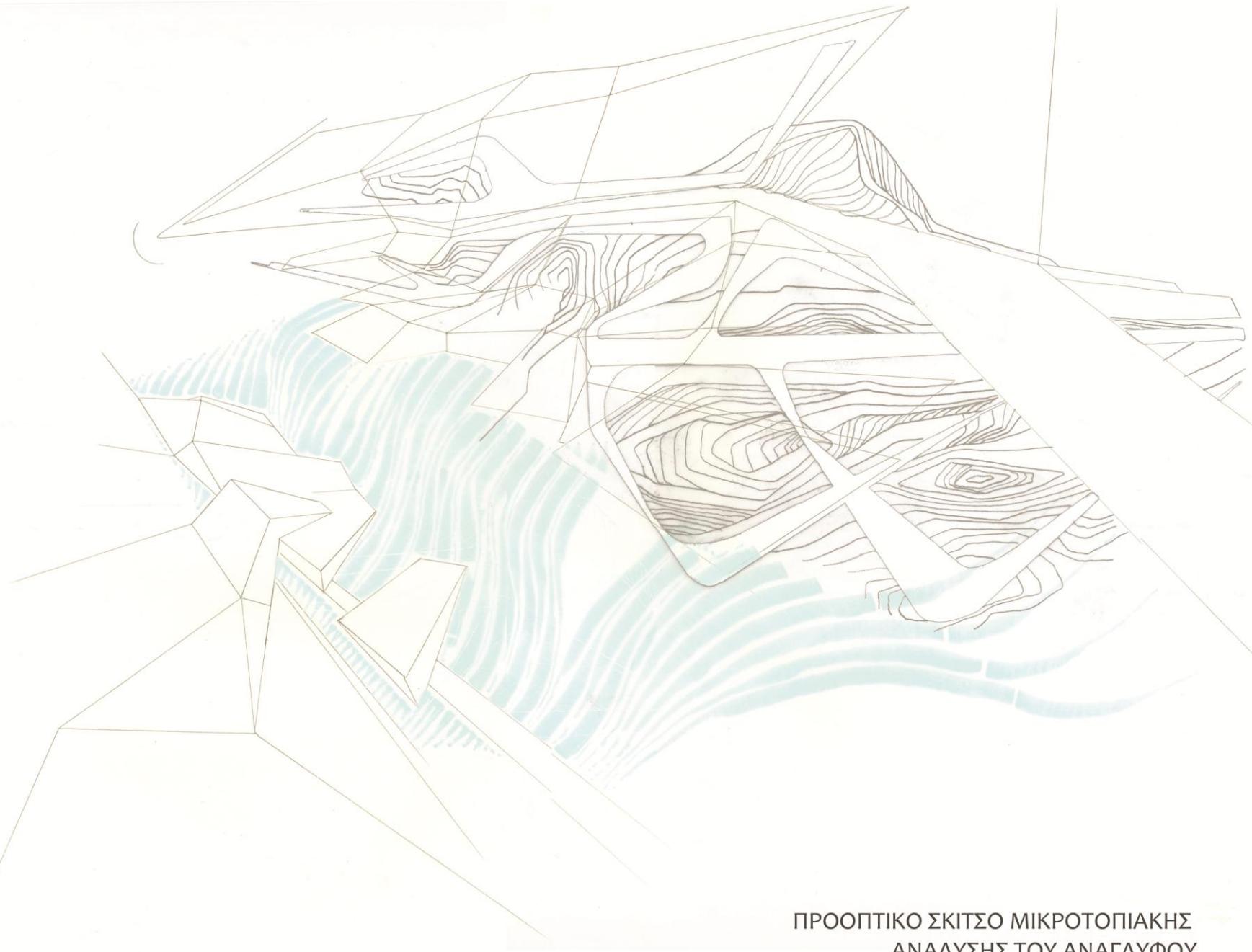
ΠΡΟΟΠΤΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ
ΑΝΑΥΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ ΕΚΘΕΣΗΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ ΡΟΪΚΗΣ
ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ ΜΙΚΡΟΤΟΠΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΓΛΥΦΟΥ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ ΔΙΚΤΥΩΝ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ

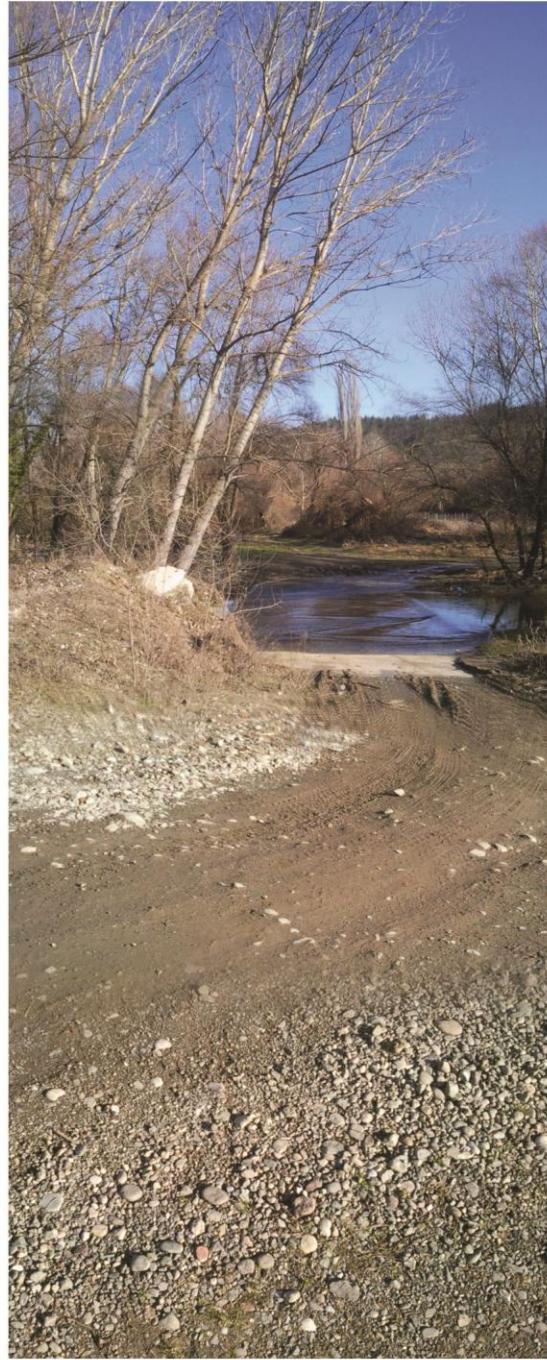

Περιγραφικό σκίτσο

ευχαριστούμε